

Basın Duyurusu No: BB 21/16

27.04.2016

**ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİ HAKKI VE HABERLEŞME HÜRRİYETİNE İLİŞKİN TEVFİK TÜRKMEN
KARARI BASIN DUYURUSU**

(Karara ulaşmak için tıklayınız)

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu, 3/3/2016 tarihinde *Tevfik TÜRKMEN* tarafından yapılan bireysel başvuruda (B. No: 2013/9704), Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayatın gizliliği hakkı ile 22. maddesinde güvence altına alınan haberleşme hürriyetinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

Olaylar

Hava Kuvvetleri Komutanlığında 30/8/2003 tarihinden beri sözleşmeli astsubay olarak görev yapan başvurucu, 9 yıllık sözleşme süresinin bitmesine yakın bir tarihte sözleşme yenileme talebinde bulunmuş, idarece başvurucunun sözleşmesi yenilenmemiştir.

Başvurucu tarafından sözleşmenin yenilenmemesi işleminin iptali istemiyle açılan dava, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi (AYİM) Birinci Dairesi tarafından 21/5/2013 tarihinde reddedilmiştir. AYİM kararında, başvurucunun kurum içi hizmete ilişkin kullanılmak üzere oluşturulan internet e-posta hesabı üzerinden gizlilik ihlali içeren, görev harici olan ve sosyal amaçlı mesajlar gönderdiği, e-posta hesabını tur ve gezi organizasyonları düzenleme amacıyla kullandığı olgularına dayanılarak idarenin takdir yetkisini hukuka uygun olarak kullandığı ve açık bir değerlendirme hatasının bulunmadığı belirtilmiştir. Anılan karar, karar düzeltme yolu tüketilerek kesinleşmiştir.

Başvurucunun İddiaları

Başvurucu, özel hayatına ait bulunan e-postalarının hâkim kararı olmaksızın incelenip kayıt altına alındığını, somut olay ve kanıtlarla desteklenmeyen, kim tarafından yazıldığı belli olmayan, içeriğinde kanuna aykırı bir yazı bulunmayan e-postalara dayanılarak ve savunması alınmaksızın süresi biten astsubay sözleşmesinin yenilenmediğini, belirtilen nedenlerle Anayasa'nın 5., 10., 11., 20., 35., 36., 37., 38., 49., 60. ve 129. maddelerinde düzenlenen haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Mahkemenin Değerlendirmesi

Anayasa Mahkemesi bu iddia kapsamında özetle aşağıdaki değerlendirmeleri yapmıştır:

Sözleşmesinin yenilenmemesi işleminin somut sebebini başvurucaya ait kurumsal e-posta hesabının ve içeriklerinin denetlenmesi oluşturduğundan, başvurucaunun iddiaları Anayasa'nın 20. maddesinde yer alan özel hayatın gizliliği hakkı ile 22. maddesinde yer alan haberleşme hürriyeti çerçevesinde ele alınmıştır.

Özel hayatın gizliliği hakkı ile haberleşme hürriyetine yapıldığı iddia edilen müdahalelerin incelemesinde kanunilik ve müdahaleyi haklı kılan sebeplerin var olup olmadığı somut olayın kendi koşulları içinde değerlendirilmelidir.

Hava Kuvvetleri Komutanlığında görev yapan askerî personele ait kurumsal e-posta hesabının ve içeriklerinin denetlenmesinin ve başvurucaunun astsubay sözleşmesinin yenilenmemesi işleminin kanuni dayanakları bulunduğu; ülke güvenliğini sağlamak ve korumakla yükümlü askerî idarenin bireysel başvuruya konu müdahalesinin, bilgi güvenliği ile istihbarata karşı koyma kapsamında millî güvenliğin korunması amacını taşıdığı, bunun da Anayasa'nın 20. ve 22. maddeleri çerçevesinde meşru bir amaç olduğu anlaşılmıştır.

Kişinin kamu görevlisi olması, kendisine sağladığı birtakım ayrıcalıklar ve avantajların yanında bazı külfet ve sorumluluklara katlanmayı ve diğer kişilerin tabi olmadığı sınırlamalara tabi olmayı da gerektirmektedir. Kamu görevlilerinin iş yerlerindeki telefon görüşmelerinin, kendilerine tahsis edilen bilgisayarlar üzerinden yaptıkları e-posta haberleşmelerinin, internet kullanımlarının belirli ölçüde kontrol edilmesi, tek başına temel hak ve özgürlüklerin ihlaline sebebiyet vermez. Bu konuda iş yerinin olağan ve makul gereksinimleri ile meşru amaçlar dikkate alınarak bir değerlendirmede bulunulmalıdır. Askerî disiplinin gerekleri açısından daha sıkı kuralların geçerli olduğu bir statüde personel istihdam ederken TSK'nın takdir yetkisinin daha geniş olduğu dikkate alınmalıdır. Buna göre göreve ilişkin amaçlar doğrultusunda kullanılması gereken bir elektronik haberleşme sisteminin ve bu kapsamda, anılan sistem içerisindeki yazışmaların denetlenmesinin ve sonucunda bu haberleşme sisteminin amaç dışında kişisel nedenlerle kullanıldığının tespit edilmesi hâlinde bu kullanıma müdahalede bulunulmasının, demokratik bir toplumda gerekli olarak kabul edilebileceği sonucuna varılmıştır.

Başvurucaunun haberleşme hürriyetine ve özel hayatın gizliliği hakkına yönelik müdahalenin ölçülü olup olmadığının belirlenmesinde, söz konusu e-postaların içeriğinde yer alan bilgilerin niteliği ile bu bilgilerin kullanılış şekline ve anılan bilgilerin dayanak alınması sonucu uygulanan yaptırımın ağırlığına bakılarak bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

İdare, resmî e-posta hesabının başvuruca tarafından görev harici olarak ve belirlenen kurallara aykırı şekilde kullanıldığını tespit ettikten sonra da başvurucayu sözleşme süresinin bitimine kadar istihdam etmeye devam etmiş, bu süreç içerisinde başvuruca hakkında disiplin soruşturması yapılmadığı gibi sözleşmenin feshedilmesi de dâhil olmak üzere herhangi bir yaptırım uygulanmamıştır. Başvuruca hakkında uygulanan sözleşmenin yenilenmemesi işleminin, başvurucaunun mesleki hayatı üzerinde olduğu kadar, temel geçim kaynağından yoksun kalması nedeniyle ekonomik geleceği üzerinde de önemli bir etkisi bulunmaktadır.

Başvurucaunun dava konusu ettiği işlemin; sözleşmesinin feshi değil, sözleşmenin yenilenmemesi işlemi olduğu dikkate alınsa bile sicil notları çok iyi düzeyde olan, sicil amirlerince hakkında herhangi bir olumsuz kanaat bildirilmeyen, disiplin cezası bulunmayan, takdir ve ödül belgeleri ile taltif edilen ve hakkında "çok iyi" seviyede nitelik belgesi düzenlenen başvuruca yönünden; resmî e-posta hesabının görev harici işlerde kullanılmasının ve bu bağlamda bu hesaptan sohbet ve sosyal

amaçlı paylaşımlarda bulunulmasının, 9 yıllık görev (sözleşme) süresinin bitiminde sözleşmesinin yenilenmemesine dayanak olarak kabul edilmesinde, sınırlandırma ile ulaşılabilecek genel yarar ile temel hak ve özgürlüğü sınırlandırılan bireyin kaybı arasında adil bir dengenin sağlanmadığı; başvurusunun özel hayatına ve haberleşme hürriyetine yapılan müdahalenin ölçüsüz olduğu sonucuna varılmıştır.

Sonuç olarak Anayasa Mahkemesi açıklanan nedenlerle Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayatın gizliliği hakkı ile 22. maddesinde güvence altına alınan haberleşme hürriyetinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

Bu basın duyurusu Genel Sekreterlik tarafından kamuoyunu bilgilendirme amacıyla hazırlanmış olup bağlayıcı değildir.